

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția I civilă

Decizia nr. 382/2017

Ședința publică din 23 februarie 2017

Decizia nr. 382/2017

Asupra cauzei de față, constată următoarele:

1. Obiectul cererii de chemare în judecată

Prin cererea din 31 iulie 2014, reclamantul A. a chemat în judecată pe pârâții SC B. SRL, C. și D., pentru a fi obligați, în solidar, la plata sumei de 300.000 euro, (echivalentul a 1.320.750 lei, la cursul de 4,4025 lei/euro din ziua introducerii cererii), cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit.

2. Judecata în primă instanță

Prin Sentința civilă nr. 672 din 03 iunie 2015, Tribunalul București, secția a V-a civilă, a respins, ca nefondate, excepția lipsei calității procesuale pasive invocată de pârâțul D., precum și excepția lipsei de interes invocată de pârâții SC "B." SRL și D. Totodată, a respins, ca nefondată, acțiunea.

3. Judecata în apel

Prin Decizia civilă nr. 452A din data de 10 iunie 2016, pronunțată de Curtea de Apel București, secția a IV-a civilă, s-au respins, ca nefondate, apelurile declarate în cauză, fiind obligat reclamantul la plata către intimatul C. a sumei de 4.500 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

4. Judecata în recurs

Împotriva acestei decizii a declarat recurs, în termen legal, reclamantul, invocând incidența motivului de nelegalitate prevăzut de art. 488 pct. 8 C. proc. civ.

Susține că decizia recurată este dată cu încălcarea art. 30 alin. (6) și art. 31 alin. (4) din Constituția României, și a principiilor normative care rezultă din practica Curții Europene a Drepturilor Omului în materia libertății de exprimare - art. 10 alin. (2) din Convenție.

Arată că, deși în cadrul deciziei instanța a stabilit că susținerile intimatului-pârât C. reprezintă acuzații grave, totuși, printr-o motivare netemeinică, a concluzionat că ele nu au natură delictuală.

Instanța a constatat că afirmația precum că reclamantul ar fi contribuit la numirea unor persoane în funcții importante în stat, pentru ca acestea să-i ofere priorități și facilități în încheierea unor contracte avantajoase cu statul, este destul de gravă, însă, aceste afirmații se situează la granița dintre judecățile de valoare și fapte determinate.

Or, afirmațiile intimatului nu se pot situa la granița dintre cele două categorii invocate de instanța, întrucât susținerile că reclamantul a determinat numirea anumitor politicieni în funcții, din aceste "încrângături aproape mafioate" beneficiind ulterior de foloase materiale în baza unor "afaceri dubioase cu statul" sunt veritabile acuzații factuale. Ele nu sunt opinii, ci sunt acuzații privind fapte de instigare și complicitate la abuz în serviciu, de trafic de influență și de tănuire, pentru care nu există o bază factuală.

Instanța a recunoscut că afirmațiile sunt grave și că atrag obligația dovedirii bazei factuale, însă, în mod neîntemeiat a constatat că jurnalistul a dovedit baza factuală a acuzațiilor aduse, întrucât pârâțul C. a efectuat o anchetă jurnalistică și a încercat să facă dovada faptică a susținerilor sale, atât în desfășurarea demersului jurnalistic, cât și în fața instanței de judecată.

Pentru a întări acesta susținere, instanța a enumerat actele prezentate și invocate de către intimatul-pârât și care proveneau de la Registrul Comerțului, ANAF, instanțele judecătorești etc, documente care nu au legătură cu afirmațiile reclamate, întrucât nu dovedesc susținerea că reclamantul ar fi acționat în cadrul unei "încrângături aproape mafioate", numind un "ministru care își favorizează în mod evident șeful", acțiune în urma căreia reclamantul "a reușit să facă astfel de afaceri dubioase datorită caracatitei, încrângăturii de relații", existând complicitatea cu "băiețiiăștia care i-au

aranjat lui A. și să intre într-o relativă legalitate". Susține că aceste acuzații factuale nu se întemeiază pe vreun document sau pe vreo alta probă.

De asemenea, instanța a constatat că, chiar dacă susținerile pârâtului C. conțin o doză de exagerare sau de provocare în cadrul exercitării libertății de exprimare jurnalistice, nu s-a făcut dovada că informațiile furnizate ar fi în totalitate false și că ar fi servit unei campanii de defăimare a reclamantului. Consideră că aceasta este o veritabilă răsturnare a sarcinii probei, iar obligația dovedirii existenței bazei factuale îi revine jurnalistului.

Instanța, în schimb, a constatat că reclamantul nu a dovedit că nu a săvârșit faptele de corupție de care este acuzat de către jurnalist, dând relevanță probatorie acestei răsturnări nelegale a sarcinii probei.

Concluzia cu privire la modul în care instanța a dat hotărârea cu încălcarea normelor de drept material este următoarea:

i) Documentele și informațiile înfățișate de intimatul C. și avute în vedere de instanță nu priveau acuzațiile care îi erau aduse reclamantului cu privire la influențele exercitate asupra unor politicieni și abuzurile săvârșite de aceștia în interesul său, ci au vizat situația societăților comerciale titulare ale contractelor de arenda;

ii) Existența unei anchete jurnalistice nu îl exonerează pe jurnalist de răspundere, în condițiile în care aceasta cuprinde și acuzații factuale grave lipsite de minima baza probatorie

iii) Lipsa bazei factuale privind acuzațiile de corupție care au fost aduse de jurnalist a fost acoperită prin invocarea de către instanță a faptului că reclamantul nu a dovedit caracterul fals al acestor acuzații, în condițiile în care probarea existenței bazei factuale cade în sarcina jurnalistului.

iv) Instanța în mod greșit a constatat inexistența unei intenții a jurnalistului de denigrare a reclamantului, în condițiile în care emisiunile au conținut nenumărate exemple de situații în care aserțiunile aparent lipsite de orice caracter acuzator, sfârșeau întotdeauna printr-o remarcă depreciativă sau acuzatoare, având ca scop conturarea unei imagini negative a reclamantului, pentru care însă nu se aducea niciun argument.

Susține că dreptul la liberă exprimare și informare nu constituie un drept absolut, fiind supus unor restrângeri și limitări, iar una din limitele exercitării acestei libertăți este stabilită de art. 30 alin. (6) din Constituția României,

Particularizând cazul mijloacelor de informare în masă, art. 31 alin. (4) din Constituție prevede că acestea sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

În același sens, art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului statornicește că libertatea de exprimare "comportă îndatoriri sau responsabilități" specifice, iar potrivit alin. (2) al art. 10 din Convenție, exercițiul acestor libertăți poate fi supus unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru protecția reputației sau dreptului altora.

Consideră că dezlegarea prezentei pricini se circumscrie stabilirii de către instanța de judecată a măsurii în care difuzarea repetată a informației că reclamantul, prin mijloace infracționale, a încheiat contracte de arendare și închiriere, fără a fi prezentată vreo probă în acest sens, reprezintă o nevoie socială presantă, un interes legitim într-o societate democratică, astfel încât să justifice depășirea limitelor exercitării dreptului la libera exprimare și să atragă posibilitatea înfrângerii drepturilor sale nepatrimoniale, printre care dreptul la imagine, onoare, reputație și a dreptului la respectarea prezumției de nevinovăție.

Examinând decizia în limita criticilor formulate de recurentul reclamant, instanța constată următoarele:

Sub aspectul încălcării dispozițiilor art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului de către instanțele de fond și apel, reclamantul a susținut, în esență, că exagerările intimatului C., în calitate de jurnalist, nu se încadrează în limitele admisibile ale dreptului la liberă exprimare; că afirmațiile jurnalistului ar fi trebuit încadrate ca excedând limitelor admisibile ale libertății de exprimare; că instanța de apel a constatat că acuzațiile cuprind exagerări și abuzuri, dar, fără nicio justificare legală, a concluzionat că acestea nu ar fi, în totalitate false; că prin hotărârea recurată s-a absolutizat dreptul reglementat de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, fără să se dea relevanță caracterului condițional al acestui drept și fără să se observe că, prin conținutul lor, exagerările și abuzurile jurnalistului, în ceea ce îl privește pe reclamant, sunt de natură a-i aduce atingere drepturilor ocrotite de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care reglementează dreptul la exprimare, instanța reținând eronat că documentele și informațiile înfățișate de intimatul C. nu priveau acuzațiile aduse reclamantului cu privire la influențele exercitate asupra unor politicieni și abuzurile săvârșite în interesul său.

În ceea ce privește reglementarea libertății de exprimare și a condițiilor de exercitarea a acesteia, se constată că aceasta este cuprinsă atât în norme interne, cât și în norme internaționale, ratificate sau adoptate de statul român, norme care se impun a fi reiterate în analiza instanței de recurs.

Astfel, potrivit prevederilor art. 31 alin. (4) din Constituția României, "mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice", iar, în conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (6) din aceeași Constituție, "libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine".

Art. 10 par. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede, în esență, că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, drept care cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

Parag. 2 al noimei convenționale stipulează că exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.

Aplicarea art. 10 din Convenția Europeană poate fi evaluată în relație cu alte instrumente internaționale relevante privind protecția libertății de exprimare, în special cu art. 19 al Pactului ONU, care stipulează că fiecare are dreptul de a avea opinii fără nicio intervenție și că fiecare are dreptul la libertatea de exprimare, acest drept incluzând libertatea de a căuta, primi sau distribui informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, atât oral, cât și în scris sau la tipar, în formă de artă, sau prin alt mijloc la alegerea sa.

În paralel cu art. 10 din Convenția Europeană, libertatea garantată de art. 19 din Pactul ONU nu este absolută. Art. 19 par. 3 lit. a) prevede că: exercitarea drepturilor prevăzute în par. 2 al prezentului articol comportă anumite datorii și responsabilități. Din acest motiv, poate fi supusă anumitor restricții care să fie în conformitate cu legea și cu necesitățile, pentru respectarea drepturilor și a reputației altor persoane.

Rezoluția nr. 1003/1993, privind etica ziaristică, a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, dezvoltă principiile care trebuie să guverneze modul de funcționare a ziaristicii, al cărei rol în societate este legat, în special, de imperativul absolut al corectitudinii, în cazul știrilor, și al onestității, în cazul opiniilor, potrivit art. 13 din Rezoluție.

Art. 3 din Rezoluție definește știrile ca "informații, adică fapte și date", iar opiniile ca "exprimări ale gândurilor, ideilor, convingerilor sau judecăți de valoare ale mijloacelor de informare în masă, editorilor sau ziaristilor".

În art. 4 din Rezoluție, se prevede că știrile trebuie difuzate cu respectarea adevărului, după ce au fost efectuate verificările de rigoare, prezentarea, descrierea sau narațiunea fiind făcute într-un mod imparțial.

Conform prevederilor art. 54 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și juridice, orice persoană fizică are dreptul la reputație și la onoare, iar în cazul în care a suferit vreo atingere cu privire la vreunul din aceste drepturi va putea cere ca instanța judecătorească să îl oblige pe autorul faptei săvârșite fără drept să publice, pe socoteala acestuia, în condițiile stabilite de instanță, hotărârea pronunțată ori să îndeplinească alte fapte destinate să restabilească dreptul atins.

Din ansamblul reglementărilor privind dreptul la liberă exprimare, rezultă că acesta nu este unul absolut, ci poate fi supus limitărilor, restrângerilor, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva anumitor valori pe care statul le poate apăra în mod legitim sau chiar împotriva democrației însăși.

Astfel, libertatea de exprimare, ca drept esențial într-o societate democratică, nu poate fi exercitată dincolo de orice limite. Ca orice altă libertate socială, ea presupune luarea în considerare a unor interese de ordin general, cum sunt siguranța națională, integritatea teritorială a statelor contractante, siguranța publică, apărarea acesteia și prevenirea săvârșirii unor infracțiuni, protecția sănătății și a moralei publice, garantarea autorității și imparțialității puterii judiciare, precum și a unor interese de ordin personal, anume reputația și drepturile ce aparțin altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale.

Aceste limitări se concretizează în posibilitatea existenței unor ingerințe ale autorităților statale în exercițiul dreptului la libertatea de exprimare, spre a se realiza scopurile enunțate de art. 10 par.2 din Convenție. Instanța europeană a subliniat în repetate rânduri că restricțiile la libertatea de exprimare, oricare ar fi contextul în discuție, nu sunt compatibile cu dispozițiile art. 10 par.2 decât dacă îndeplinesc condițiile pe care textul le impune în privința lor.

Din interpretarea acestor dispoziții convenționale, rezultă că exercițiul libertății de exprimare presupune "îndatoriri și

responsabilități" și el poate fi supus unor "formalități, condiții, restricții sau sancțiuni", ceea ce semnifică recunoașterea posibilității pentru stat de a exercita anumite ingerințe în exercițiul acestei libertăți fundamentale. Aceste ingerințe trebuie însă să îndeplinească anumite condiții, respectiv, să fie prevăzute de lege, care trebuie să întrunească cerințele previzibilității și accesibilității, să urmărească un scop legitim și să fie necesare într-o societate democratică. Acestor condiții li s-a adăugat și cerința proporționalității, ceea ce presupune un balans între scopul vizat și mijloacele folosite, între interesul general și protejarea dreptului individual.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat, cu valoare de principiu, că orice persoană fizică, inclusiv un ziarist, care exercită libertatea sa de expresie, își asumă "îndatoriri și responsabilități", a căror întindere depinde de situația concretă, particulară, în discuție și de procedeele tehnice utilizate.

Recunoscând fără nicio rezervă rolul esențial ce revine presei într-o societate democratică, jurisdicția europeană a reamintit că par. 2 al art. 10 din Convenție prevede limitele exercițiului libertății de exprimare, urmând a se determina dacă, în circumstanțele particulare ale cauzei, interesul informării publicului poate prima "îndatoririlor și responsabilităților" de care sunt ținute ziariștii în exercitarea activității lor.

În ceea ce privește dreptul la viața privată, Curtea Europeană a decis, în jurisprudența sa constantă, că noțiunea de viață privată cuprinde elemente care se raportează la identitatea unei persoane, cum ar fi numele său, personalitatea, integritatea sa fizică și morală, garanția oferită de art. 8 din Convenție fiind destinată, în principal, să asigure dezvoltarea, fără ingerințe exterioare, a personalității fiecărui individ în relațiile cu semenii.

Prin urmare, există o zonă de interacțiune între individ și terți, care, chiar și într-un context public, aparține "vieții private" (a se vedea Von Hannover împotriva Germaniei, par. 50).

De asemenea, s-a statuat că "dreptul la apărarea reputației este un drept care, în calitate de element al vieții private, este legat de art. 8 din Convenție" (a se vedea Chauvy și alții împotriva Franței, par.70).

Totodată, s-a arătat că trebuie găsit un echilibru între libertatea de exprimare și dreptul la viața privată, care cade sub incidența art. 8, echilibru care impune tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea afirmațiilor denigratoare, dacă afirmațiile reprezintă situații factuale, lipsite de suport probator, efectuate în cadrul unei adevărate campanii de denigrare și reiterate în public, cu rea-credință, prin mijloace de comunicare prin presă și mass-media (cauza Petrina împotriva României, cauza Andreescu împotriva României).

Astfel, instanța europeană a statuat, în cauza Sipoș împotriva României, că "îi revine Curții sarcina de a stabili dacă statul, în contextul obligațiilor pozitive care decurg din art. 8 din Convenție, a păstrat un just echilibru între protecția dreptului reclamantei la reputația sa, element constituent al dreptului la protecția vieții private, și libertatea de exprimare protejată la art. 10".

Curtea a considerat că obligația pozitivă care decurge din art. 8 din Convenție trebuie să se aplice în cazul în care afirmațiile susceptibile să afecteze reputația unei persoane depășesc limitele criticilor acceptabile, din perspectiva art. 10 din Convenție (Petrina împotriva României, par. 39).

De asemenea, instanța europeană a reiterat principiile stabilite în jurisprudența sa privitoare la libertatea de exprimare garantată de art. 10 din Convenție (cauza Cumpăna și Mazăre împotriva României, par. 88 - 93), reamintind că presa joacă rolul indispensabil de "câine de pază" într-o societate democratică, precum și faptul că presa, deși nu trebuie să depășească anumite limite, ținând în special de protecția reputației și a drepturilor celorlalți, totuși, are sarcina de a comunica informații și idei asupra unor chestiuni politice, precum și asupra altor subiecte de interes general.

Curtea a făcut din nou referiri la cauzele din jurisprudența sa privitoare la protecția oferită jurnaliștilor care dezbate probleme de interes public, precum și la limitele criticii acceptabile, limite care sunt mai largi în privința funcționarilor publici ori a politicienilor decât în privința persoanelor private (cauza Ieremiov c. României, hotărârea din 24 noiembrie 2009, par. 38).

Totodată, libertatea de exprimare este aplicabilă și informațiilor ori ideilor care ofensează, șochează sau deranjează, iar pentru a constitui o încălcare a art. 8 din Convenție, care protejează dreptul la reputație, un atac împotriva reputației unei persoane trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să cauzeze un prejudiciu victimei prin atingerile aduse dreptului acesteia la respectul vieții private (cauza A. c. Norvegiei, hotărârea din 9 aprilie 2009, par. 64).

În acest sens, Curtea Europeană a subliniat că, dacă în virtutea rolului său, presa are datoria de a alerta publicul atunci când are informații de interes public, faptul de a pune în cauză, în mod direct, persoane determinate, indicând numele și funcția acestora, implică, pentru autor, obligația de a furniza o bază factuală suficientă.

Legat de acest aspect, instanța europeană a reținut în repetate rânduri (în cauza Nilsen și Johnsen împotriva Norvegiei) că afirmații referitoare la fapte determinate făcute în absența oricăror dovezi care să le susțină nu se bucură de protecția art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Pe de altă parte, Curtea a subliniat că, datorită îndatoririlor și responsabilităților ce le incumbă, protecția oferită de art. 10 ziariștilor, în momentul în care comunică informații ce privesc chestiuni de interes public, este subordonată condiției ca aceștia să acționeze cu bună-credință, pe baza unor fapte exacte și să furnizeze informații fiabile și precise, demne de a fi considerate credibile, cu respectarea deontologiei profesionale.

În consecință, elementele esențiale care trebuie luate în considerare în aprecierea respectării limitelor libertății de exprimare, din perspectiva jurisprudenței instanței de contencios european, sunt: calitatea și funcția persoanei criticate, forma/stilul și contextul mesajului critic, contextul în care este redactat articolul (cauza Niculescu Dellakeza contra României), interesul public pentru tema dezbătută (cauza Bugan contra României), buna-credință a jurnalistului (cauza Ileana Constantinescu contra României), conceptele de judecată de valoare și situațiile factive, precum și raportul dintre ele, doza de exagerare a limbajului folosit, natura și severitatea sancțiunii aplicate (Cumpănă și Mazăre contra României), și motivarea hotărârii (cauzele Bugan contra României, Dumitru contra României).

În cauza dedusă judecării, instanța de recurs constată că aceste elemente esențiale, care trebuie luate în considerare în aprecierea respectării limitelor libertății de exprimare de către pârâtul C., din perspectiva jurisprudenței convenționale, au fost analizate în concret de către instanțele de fond, care nu s-au limitat la o aplicare pur formală a principiilor ce guvernează libertatea de exprimare.

Astfel, instanțele de fond, în urma analizării ansamblului probator administrat în cauză cu privire la emisiunile incriminate de reclamant, au putut determina dacă intimatul, în calitate de jurnalist, a respectat deontologia profesională și a acționat cu bună-credință sau a demarat o campanie televizată ce a avut ca premise declanșatoare interese de altă natură.

Se constată, că instanțele de fond, raportat la principiile ce se degajă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, au reținut că pârâtul a prezentat, în calitate de jurnalist, concluzii proprii, prin raportare la informațiile apărute în mai multe platforme on-line, anterior difuzării emisiunii incriminate, dar și ca urmare a unei anchete jurnalistice; că afirmațiile în totalitatea lor nu sunt un atac personal gratuit împotriva reclamantului, pentru că articolele nu se refereau la aspecte ale vieții particulare a acestuia, ci la comportamentul și atitudinea sa în calitate de ales al poporului; că expresiile folosite în emisiune cu privire la săvârșirea unor fapte de natură penală, deși conțin o doză de exagerare sau de provocare, nu s-au dovedit că ar fi în totalitate false; că afirmațiile jurnalistului nu au contribuit la condamnarea sau închisoarea a reclamantului, neconstituind probe în acele dosare care au avut la bază alte fapte; că reclamantul nu a dovedit că prin afirmațiile din cadrul emisiunii s-a urmărit satisfacerea unor interese particulare ale jurnalistului sau că acestea au fost difuzate în cadrul unei campanii mediatice de defăimare a sa, precum și că jurnalistul nu a susținut în mod rituos că reclamantul ar fi comis presupusele infracțiuni.

Critica recurentului în sensul că instanța nu a analizat lipsa bazei factuale privind anumite acuzații de corupție nu poate fi reținută în condițiile în care, în apel, au fost înfățișate toate aspectele de fapt apreciate ca relevante în susținerea argumentației juridice. Pe de altă parte, concluziile instanței rezultate în urma interpretării probatorului administrat nu mai pot fi cenzurate pe calea recursului, reprezentând aspecte de temeinicie și nu de nelegalitate a hotărârii atacate.

De altfel, nu s-ar concepe ca un jurnalist să poată să emită judecăți de valoare critice numai cu condiția de a le putea demonstra realitatea. Judecata de valoare este excesivă doar atunci când este lipsită de orice bază factuală, situație ce nu se regăsește în speță, câtă vreme reclamantul a fost parte în mai multe dosare penale.

Prin urmare, raportat la situația de fapt reținută de instanțele de fond și apel, pe baza probelor administrate în etapa procesuală anterioară, imposibil de reevaluat în recurs față de configurația art. 488 C. proc. civ., se constată că instanțele de fond au ajuns la concluzia corectă că pârâtul a acționat cu bună credință, cât timp limbajul folosit de acesta nu a fost unul inadecvat, ofensator sau insultător, iar informațiile furnizate nu sunt lipsite de suport probator, respectiv, au o bază factuală suficientă.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, deși nu trebuie să depășească limitele ce țin în special de protecția reputației și drepturilor persoanei, în îndeplinirea sarcinii de a comunica informații și idei asupra unor chestiuni de interes general, jurnaliștii sunt protejați de art. 10 din Convenție chiar dacă nu pot face proba verității, dacă se dovedește că au acționat cu bună credință, pe baza unor afirmații credibile. Inexactitatea parțială a faptelor prezentate nu exclude protecția art. 10 dacă jurnalistul nu a acționat cu rea credință, iar subiectul este de interes public.

Astfel, cerința impusă de Curtea Europeană pentru a constata că art. 10 a fost respectat este aceea a existenței unei baze factuale suficiente, care creează convingerea jurnalistului că faptele prezentate sunt reale, punând un semn de egalitate între aceasta și buna-credință, în contextul discutării unor chestiuni de interes general.

Este real că art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului nu acoperă informații false și denigratoare, însă, în cauză, conținutul articolelor, prin prisma probatoriului administrat, nu a fost considerat ca atare.

Cum reclamantul este o persoană publică, om de afaceri român, fondator al unui trust de presă, implicat în viața publică și politică, interesul mai mare cu privire la o eventuală faptă sau conduită este justificat, reținându-se, corelativ, o toleranță mai mare față de mijloacele utilizate în dezbateră.

Din analiza jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, rezultă că limitele unei critici admisibile sunt mai ample față de un om politic, vizat în această calitate, decât față de un simplu particular. Spre deosebire de acesta din urmă, omul politic se expune în mod inevitabil și conștient unui control strict al faptelor și afirmațiilor sale atât din partea ziaristilor, cât și a masei cetățenilor. Prin urmare, acesta trebuie să dea dovadă de o mai mare toleranță" (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 8 iulie 1986 Lingens c. Austriei, § 42).

Atunci când litigiul vizează oameni politici, controlul justificării ingerinței trebuie realizat strict, o ingerință în libertatea de exprimare politică poate fi admisă doar în situații excepționale (C. V. Tudor c. României, nr. 1, decizie nr. 6928 din 04 din 15 iunie 2006).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit o distincție între afirmarea unor fapte și cea a unor judecăți de valoare, urmând a se avea în vedere că "existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit". Astfel, «dacă concretețea primelor se poate dovedi, următoarele nu-și pot demonstra exactitatea. Pentru judecățile de valoare, această cerință este irealizabilă și aduce atingere libertății de opinie în sine, element fundamental al dreptului asigurat de art. 10 (cauza Lingens citată anterior). Nu e mai puțin adevărat că faptul de a acuza anumite persoane implică obligația de a furniza o bază reală suficientă și că inclusiv o judecată de valoare se poate dovedi excesivă dacă este lipsită total de o bază reală (Cumpănă și Mazăre c. României, § 98-101, Petrina c. României, § 42, Ivanciuc c. României, decizie de inadmisibilitate). Așadar, Curtea analizează dacă există o bază factuală suficient de susținută la originea afirmațiilor efectuate (Cârlan împotriva României, §55).

Prin urmare, calitatea persoanei implicate corelată cu subiectele supuse atenției, justifică interesul investigației jurnalistice, neputându-se reține că s-ar fi urmărit satisfacerea unor interese particulare ale jurnalistului sau ale postului de televiziune.

Chiar dacă aceste articole cuprind o doză de exagerare și de provocare, admisibile într-o societate democratică pentru jurnaliști, pe de o parte, iar pe de altă parte, chiar dacă suspiciunile privitoare la influențele exercitate asupra unor politicieni și abuzurile săvârșite de aceștia în interesul reclamantului, au stârnit indignarea acestuia, instanța apreciază că maniera în care jurnalistul a prezentat afirmațiile incriminate nu excedează limitelor acceptabile ale dreptului la liberă exprimare, întrucât intenția care l-a animat pe pârâțul-jurnalist nu a fost aceea de a afecta imaginea reclamantului, ci de a informa publicul despre subiecte de interes public și de a suscita interesul pentru înlăturarea fenomenelor criticate.

În concluzie, se constată că instanțele de fond au reținut corect că faptele imputate pârâților de către reclamant nu au caracter ilicit și că raportul de proporționalitate dintre dreptul reclamantului la viață privată, reglementat de art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, și dreptul pârâților la liberă exprimare, reglementat de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, nu a fost încălcat prin afirmațiile din carul emisiunii "Sub semnul întrebării", cu atât mai mult cu cât limitele criticilor jurnalistice în cazul oamenilor politici sunt mai largi și corespund unui interes de ordine publică.

Pentru considerentele expuse, instanța, în baza art. 496 (1) C. proc. civ., va respinge, ca nefondat, recursul declarat de reclamantul A..

Văzând și culpa procesuală a părții căzute în pretenții, având în vedere dispozițiile art. 451 C. proc. civ., instanța va obliga recurentul la plata sumei de 3.000 lei către intimatul C. și la plata sumei de 4.500 lei către intimata SC B. SRL, cu titlu de cheltuieli de judecată.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E

Respinge, ca nefondat, recursul declarat de reclamantul A. împotriva Deciziei nr. 452A din data de 10 iunie 2016, pronunțată de Curtea de Apel București, secția a IV-a civilă.

Obligă recurentul la plata sumei de 3.000 lei către intimatul C. și la plata sumei de 4.500 lei către intimata SC B. SRL, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi 23 februarie 2017.

Procesat de GGC - GV